

“นาม” และ “นัย” : ภูมิรัฐศาสตร์ ระหว่างประเทศของอนุภูมิภาค ลุ่มแม่น้ำโขงในยุทธศาสตร์ อินโด-แปซิฟิก¹

นามหรือชื่อเป็นสิ่งที่เป็นการเมืองพื้นฐานในชีวิต เริ่มตั้งแต่ระดับปัจเจกบุคคลที่ชื่อของสิ่งต่าง ๆ ถูกต่อรองจากการสร้างและการรับรู้ เช่น ชื่อของบุตรที่ต้องเป็นการต่อรองของผู้ปกครอง และต้องได้รับการยอมรับจากสมาชิกของคนในครอบครัว ไปจนถึงชื่อของสิ่งต่าง ๆ ในชีวิตประจำวัน การเรียกนามและการยอมรับนามจึงเป็นการเมืองของการสร้างและการต่อรองเช่นเดียวกัน นามมีส่วนในการสร้างกรอบความคิด (Concept) เพราะนามบอกขอบเขตของความเข้าใจต่อสิ่งที่เราให้นาม ดังนั้น การสร้างและเปลี่ยนนาม

คือการกำหนดและเปลี่ยนการรับรู้และความเข้าใจต่อสิ่งต่าง ๆ รอบตัว³

อินโด-แปซิฟิก (Indo-Pacific) ไม่ใช่คำใหม่มากนักในมิติทางประวัติศาสตร์ เพราะนักวิชาการจากประเทศต่าง ๆ ล้วนพยายามอ้างถึงการที่ความคิดเรื่องอินโด-แปซิฟิกมีมานานแล้วในประเทศของตนเอง ซึ่งเป็นมหาอำนาจ⁴ แต่การมีนัยสำคัญของคำดังกล่าวต่างหากที่เป็นเรื่องใหม่ เพราะนัยแฝงทางการเมืองและความมั่นคงในคำว่า อินโด-แปซิฟิก⁵ แม้ว่าใน การเมืองระหว่างประเทศจะมีเรื่องเล่าเป็นที่เข้าใจ

¹ พัฒนจากการนำเสนอความเห็นทางวิชาการในหัวข้อ “ภูมิรัฐศาสตร์ระหว่างประเทศของอนุภูมิภาคลุ่มแม่น้ำโขงในยุทธศาสตร์อินโด-แปซิฟิก” ในโครงการประชุมสัมมนาเชิงวิชาการมุมมองความมั่นคง หัวข้อ “ข้อเสนอแนะทางวิชาการด้านความมั่นคงของคณะที่ปรึกษาของสภาความมั่นคงแห่งชาติและหน่วยงานเครือข่ายของสถาบันความมั่นคงศึกษา” วันพฤหัสบดีที่ 15 กันยายน 2565.

² สำนักวิชาการระหว่างประเทศ คณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

³ ตัวอย่างอื่น ๆ เกี่ยวกับการเห็นามสิ่งต่าง ๆ จากมิติการเมือง ดู Valerie, Alia. (2007). The Politics of Naming: A Personal Reflection. *Names*, 55(4): 457-464; Bhatia, Michael. (ed.). (2008). *Terrorism and the Politics of Naming*. Oxon: Routledge; Lynce, Gabrielle. (2015). What's In a Name : The Politics of Naming Ethnic Groups in Kenya's Cherangany Hills. *Journal of Eastern African Studies*, 10(1): 208-227.

⁴ Khurana, Gurpreet S. (2019). The 'Indo-Pacific' Idea: Origins, Conceptualizations and the Way Ahead. *Journal of Indian Ocean Rim Studies, Special Issues on Indo Pacific*: 1-19.

⁵ ประเด็นเกี่ยวกับยุทธศาสตร์อินโด-แปซิฟิก ดู นฤตม์ เจริญศรี. (2564). อินโด-แปซิฟิกในกระแสการเปลี่ยนแปลง: ยุทธศาสตร์ FOIP ของญี่ปุ่นที่มีต่อยุทธศาสตร์ของสหรัฐฯ และจีนและผลกระทบต่อไทย. กรุงเทพฯ: โครงการสันติไมตรีไทย-ญี่ปุ่น

ร่วมกันว่ายุทธศาสตร์อินโด-แปซิฟิกจะเป็นยุทธศาสตร์ที่อาเบะ ซินโซะ (Abe Shinzo) อดีตนายกรัฐมนตรีของญี่ปุ่นเป็นผู้ริเริ่มขึ้น⁶ แต่นักการเมืองและนักวิชาการของประเทศอื่น ๆ ก็มักจะมีข้อโต้แย้งในแง่ที่ว่ากรมอง “ภูมิภาค” (Region) โดยมีชื่อเรียกว่าอินโด-แปซิฟิกหรือคำที่คล้ายคลึงกันเกิดขึ้นมาก่อนหน้าญี่ปุ่นแล้ว การอ้างการเกิดขึ้นก่อนของวิธีการมองภูมิภาคนี้สะท้อนการช่วงชิงการมีบทบาทนำในการมองความสำคัญของภูมิภาค และการเสนอว่าตนเองได้ดำเนินนโยบายมาก่อนหน้าแล้ว แม้ว่าชื่อเรียกอาจจะแตกต่างกันไปเล็กน้อย

การมีกรอบความคิดใหม่ในนามอินโด-แปซิฟิกนั้นมีประเด็นที่น่าสนใจทางการศึกษาด้านความสัมพันธ์ระหว่างประเทศในแง่ที่ว่า คำว่าอินโด-แปซิฟิกนั้นมาจากที่ใด⁷ และการใช้คำดังกล่าวมีผลต่อนโยบายต่างประเทศของประเทศที่อยู่ในพื้นที่อินโด-แปซิฟิกอย่างไร หรืออาจกล่าวในอีกแง่คือ กรอบความคิดเรื่องชื่อของภูมิภาคนั้นเป็นการเมืองของประเทศผู้คิดชื่อและเป็นการเมืองของประเทศที่อยู่ในเขตชื่อนั้นอย่างไร

บทความนี้ให้ความสำคัญกับประเด็น “การให้นาม” (naming) กับองค์ประกอบ (body) ในยุทธศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับ “ภูมิภาค” (region) ในความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ หนึ่งในประเด็นของการศึกษาในหัวข้อภูมิภาคนิยม (regionalism) คือการศึกษาว่าภูมิภาคคืออะไร ทฤษฎีและแนวทางการศึกษาเกี่ยวกับภูมิภาคนั้นแตกต่างออกไปตามแต่จุดยืนของภววิทยา (ontology) แต่สิ่งที่สำคัญคือการให้นามว่าภูมิภาคใดมีชื่อเรียกว่าอะไรนั้นเป็นการเมืองทั้งในระดับรัฐและระดับระหว่างประเทศ เราได้เห็นมาตลอดในประวัติศาสตร์และสถานการณ์การเมืองปัจจุบันว่า

การให้นามสิ่งต่าง ๆ ในการเมืองระหว่างประเทศเป็นการต่อสู้กับชุดความทรงจำ เป็นการสร้างเรื่องเล่าใหม่ และเป็นการช่วงชิงพื้นที่ในการเมืองระหว่างประเทศ การให้นามจึงมีนัยสำคัญ (significance) ทางการเมือง และการให้นามก็มีนัยต่อการตัดสินใจ (implication) ทางนโยบายต่อไป

บทความนี้มีเป้าหมายในการเสนอประเด็นเรื่องการให้นามซึ่งมีผลต่อการสร้างวิธีการคิด การนิยามหรือการสร้างขอบเขตปริณทลทางความคิดทางการเมืองซึ่งมีนัยต่อการกำหนดนโยบายต่างประเทศ คำถามหลักของบทความนี้คือ การนิยามภูมิภาคมีนัยสำคัญ (significance) ทางการเมืองอย่างไร และมีนัยต่อการตัดสินใจ (implication) ต่อการกำหนดนโยบายต่างประเทศอย่างไร ข้อเสนอของบทความนี้คือการให้นามภูมิภาคมีนัยสำคัญและนัยต่อการตัดสินใจที่มีผลต่อภูมิรัฐศาสตร์ เนื่องจากการให้นามมีผลต่อการบ่งชี้ว่าพื้นที่ใดถูกนับรวมเข้ามาเป็นภูมิภาคนั้นและไม่นับรวมพื้นที่ใด การสร้างปริณทลทางความคิดภายใต้กรอบคิดทางการเมืองเป็นการช่วงชิงการสร้างและการรับรู้ทางการเมืองที่มีผลต่อการกำหนดนโยบายต่างประเทศ

1. การให้นาม : นัยสำคัญ

การรับรู้ว่าองค์ประกอบใดชื่ออะไรนั้นไม่ใช่สิ่งใดใคร ๆ สามารถเลือกได้ โครงสร้างทางสังคมถูกสร้างโดยตัวแสดง (agent) ที่มีอำนาจในโครงสร้าง (structure) จนทำให้โครงสร้างมีอำนาจและอิทธิพลเหนือตัวแสดงต่าง ๆ ชื่อที่เป็นที่รับรู้ในสังคมก็ไม่แตกต่างกันไป ชื่อเป็นสิ่งที่ถูกสร้างขึ้นโดยมีเป้าหมายในทางการเมือง การให้ชื่อเกี่ยวกับสิ่งต่าง ๆ เป็นสิ่งที่มีผลต่อและเป็นผลจากการเมืองระหว่างประเทศ⁸ “ภูมิภาค” เป็นกรอบความคิด

⁶Paskal, C. (2021). Indo-Pacific Strategies, Perceptions and Partnerships : The View from Seven Countries. London : Chatham House.

⁷Li, Hansong. (2021). The “Indo-Pacific”: Intellectual Origins and International Visions in Global Contexts. *Modern Intellectual History*, 19(3): 1-27.

⁸ดูข้อถกเถียงใน Wendt, Alexander. (1987). The Agent-Structure Problem in International Relations Theory. *International Organization*, 41 (3) : 335-370.

ที่มีนามที่แตกต่างกันออกไป กรอบความคิดถูกสร้างขึ้นมาเพื่อเป็นการบอกขอบเขตของความคิดในประเด็นนามธรรมที่มองไม่เห็นแต่ต้องการขอบเขตของความคิดหรือการมอง ปริณิผลของความคิดต่อหน่วยหรือองค์ภาพที่ถูกนิยามนั้นจึงเป็นเรื่องที่ต้องถูกตั้งคำถามว่า ภายใต้พื้นที่ของกรอบความคิดนั้น ถูกนับรวมหรือถูกแยกออกไปอย่างไร ดังที่รากคำศัพท์ของคำว่า “Region” ที่มาจากภาษาละตินที่ว่า “Regio” ที่หมายความว่า “เส้น หรือทิศทางเป็นเส้นตรง” ซึ่งสะท้อนให้เห็นการขีดเส้นแบ่งเขตไว้ว่าพื้นที่ใดมีขนาดและขอบเขตเช่นไร⁹

การนิยามว่าภูมิภาคคืออะไร ถูกสร้างขึ้นมาอย่างไร และมีปริณิผลทางความคิดทางการเมืองเท่าไรนั้นเป็นสิ่งที่ไม่มีที่สิ้นสุด¹⁰ หากภูมิภาคเป็นพื้นที่ทางกายภาพที่มีอยู่จริง และเส้นเขตแดนเป็นสิ่งที่ถูกสร้างขึ้นภายใต้ร่วมเงาของรัฐสมัยใหม่ที่อิทธิพลของสนธิสัญญาเวสต์ฟาเลีย (Treaty of Westphalia) กำหนดให้เป็นองค์ประกอบของรัฐ จนนำไปสู่การกำหนดให้เป็นองค์ประกอบของรัฐสมัยใหม่ (modern state) แต่องค์ประกอบของภูมิภาคไม่เคยถูกกำหนดไว้ภายใต้กฎหมายระหว่างประเทศเช่นรัฐ ภูมิภาคจึงเปลี่ยนแปลงเส้นขอบเขตของความ เป็นภูมิภาคไปตามเป้าหมายของการกำหนด ภูมิภาคอาจจะเคยถูกใช้อธิบายว่า ต้องมีความใกล้ชิดต่อเนื่องของพื้นที่ ที่อาจจะมีการเชื่อมกันหรือมีพื้นที่ทางกายภาพเชื่อมโยงกันไป แต่ในโลกปัจจุบันความเป็นภูมิภาคถูกนิยามใหม่ไม่เพียงแต่ขอบเขตของภูมิภาคที่กว้างใหญ่ไพศาล แต่ข้ามน้ำข้ามทะเลออกไปไกล เช่นการนิยามว่าเอเชีย-แปซิฟิก (Asia-Pacific) เองก็เป็นคำที่เคยทรงอิทธิพลในการ

สร้างกรอบการมองภูมิภาคที่เน้นมิติทางเศรษฐกิจเป็นหลัก โดยจะเห็นได้จากการใช้คำดังกล่าวในชื่อของความร่วมมือทางเศรษฐกิจเอเชีย-แปซิฟิก (Asia-Pacific Economic Cooperation: APEC) เป็นต้น อาจสรุปได้ว่า การนิยามว่าภูมิภาคคืออะไร และการกำหนดเขตเชื่อมต่อของภูมิภาคมีพลวัตเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ

นักวิชาการด้านความสัมพันธ์ระหว่างประเทศที่อยู่ในสายประดิษฐ์กรรมทางสังคม (social constructivism) มองว่าภูมิภาคเกิดขึ้นจากการที่มีอัตลักษณ์ (identity) หรือความเหมือนกันทางวัฒนธรรมภายในภูมิภาคที่กลายเป็นสิ่งเชื่อมโยงกัน ข้อเสนอนี้อาจจะเห็นได้จากประสบการณ์ของสหภาพยุโรปที่มีอัตลักษณ์ร่วมในหลายอย่าง เช่น ภาษาหรือศาสนา แต่ในกรณีของภูมิภาคอื่น ๆ นั้น แตกต่างออกไปอย่างสิ้นเชิง ทั้งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ เอเชียใต้ ลาตินอเมริกา หรือแอฟริกา ภูมิภาคเหล่านี้มีความแตกต่างทางวัฒนธรรมและอัตลักษณ์อย่างมาก ความพยายามที่จะแสวงหาอัตลักษณ์ร่วมจึงเป็นความพยายามที่ยากและท้าทายยิ่งต่อความร่วมมือระดับภูมิภาค¹¹

สิ่งที่เพิ่มเข้ามาให้ภูมิภาคในปัจจุบันแตกต่างไปจากสมัยก่อนอีกยังมีเรื่อง “คำคุณศัพท์” (adjective) ที่เริ่มใส่เข้ามา แต่เดิม การใส่คำคุณศัพท์อาจจะบอก “ระยะทาง” เช่น เอเชียไกล (Far East) ที่บอกว่า “ไกล” (far) ไปทางเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ซึ่งเริ่มต้นนับความไกลจากยุโรป เพราะผู้คิดคำก็มาจากยุโรปที่มองตนเองเป็นศูนย์กลางของโลกในช่วงเวลานั้น หรือตะวันออกกลาง (Middle East) ที่บอกสถานที่หรือ

⁹ Tuñón, Jorge. (2013). Regions: From Regionalism to Regionalization. Sociopdeia.isa. Accessed September 3, 2022. From <https://www.isaportal.org/resources/resource/regions/>.

¹⁰Ibid.

¹¹ดู Langenhove, Luk Van. (2013). The Unity and Diversity in Regional Integration Studies. Georgetown Journal of International Affairs, 14(2): 19-28; Ghica, Luciana Alexandra. (2013). Beyond Regional Integration?: Social Constructivism, Regional Cohesiveness and the Regionalism Puzzle. Studia Politica: Romanian Political Science Review, 13(4): 733-752; Prieto, Germán Camilo. (2012). How Does Regionalism Unfold?: Discussing the Relationships of Constitution and Causation between Identity and Institutions. OASIS, 17: 7-37.

ระยะทางว่าอยู่ “ตรงกลาง” แต่คำคุณศัพท์ของโลก การเมืองสมัยใหม่เป็นคำที่บอก “คุณค่า” (values) ทางการเมือง เช่น “ยุทธศาสตร์อินโด-แปซิฟิก ที่เสรีและเปิดกว้าง” (Free and Open Indo-Pacific)

คำถามที่สำคัญก็คือ ในการเมืองโลกปัจจุบันนี้ ทำให้ภูมิภาคจึงถูกใส่คุณค่าลงไป? นัยสำคัญและนัยต่อการกำหนดนโยบายของการใส่คำคุณศัพท์ลงไปคืออะไร? การใส่คำคุณศัพท์ลงไปช่วยเปิดพื้นที่ใหม่ทางการเมือง เพราะช่วยให้เกิดการมองพื้นที่เดิมด้วยมุมมองใหม่ว่า ไม่เพียงแต่พื้นที่นี้ จะมีความสำคัญในแง่กายภาพแล้ว แต่ยังมีคุณค่าที่เป็นหลักการพื้นฐานที่เป็นคุณค่าที่มีอยู่แล้วหรือควรมีในพื้นที่นั้น ๆ การกำหนดนี้สร้างเงื่อนไขเชิงโครงสร้างให้รัฐที่อยู่ในพื้นที่ที่ถูกนับรวมนั้นต้องปฏิบัติตามหลักการคุณค่าเหล่านั้นแต่จะเห็นว่าคุณค่าคุณศัพท์ที่เป็นคุณค่านี้มีผลกระทบต่อทางการเมืองมากกว่าคุณค่าที่บอกระยะทาง เพราะการเลือกคำว่าเสรีและเปิดกว้างมีนัยสำคัญทางการเมืองและเศรษฐกิจ คุณค่าของความเสรีและการเปิดกว้างผูกติดเอาไว้กับวิธีการคิดและคุณค่าของเสรีนิยมประชาธิปไตยที่มีเสรีภาพและความเปิดกว้างทางการเมืองและเศรษฐกิจ ในแง่ของการต่อสู้กับชุดความทรงจำเห็นได้จากการพยายามเปลี่ยนชื่อของหรือประเทศที่ใช้กันโดยทั่วไปให้กลายเป็นชื่อท้องถิ่นหรือเพื่อปลดแอกออกจากชื่อที่เป็นผลจากอาณานิคม อำนาจและอิทธิพลในอดีต หรือเพื่อยกย่องวัฒนธรรมหรือประวัติศาสตร์ท้องถิ่น เช่นการต่อสู้การออกเสียงและสละชื่อเกาะฮาวายอิ การเปลี่ยนชื่อประเทศตุรกีเป็น “ตุรเคีย” (Türkiye) หรือความพยายามในการเปลี่ยนชื่อประเทศนิวซีแลนด์เป็น “อาวเตอาร์ว” (Aotearoa) เป็นต้น

การพยายามแสวงหาบทบาทนำในการคิดกรอบความคิด คำ หรือการมีบทบาทนำในภูมิภาค มีนัยสำคัญต่อภูมิรัฐศาสตร์การเมือง ความมั่นคงและเศรษฐกิจระหว่างประเทศอย่างไร ผู้เขียนขอเสนอว่า

การมีบทบาทนำของประเทศมหาอำนาจนั้นมียุทธศาสตร์ทางภูมิรัฐศาสตร์สามประการ

(1) การเป็นผู้นำทางความคิด : ผู้นำของโลก ไม่เป็นเพียงแต่ผู้ที่มีอิทธิพลเหนือกว่าในด้านต่างๆ เช่น อำนาจทางเศรษฐกิจหรือการทหาร แต่การเป็นผู้นำทางความคิดยังเป็นอีกหนึ่งมิติของการเป็นผู้นำทางการเมืองโลก สหรัฐฯ เป็นผู้นำทางความคิดและความเชื่อทางการเมืองที่ชุดความเชื่อทางการเมืองและเศรษฐกิจมีอิทธิพลเหนือประเทศต่าง ๆ ทั้งความเชื่อด้านประชาธิปไตย เศรษฐกิจแบบทุนนิยม เป็นต้น แต่ในการเมืองระหว่างประเทศไม่ได้มีเพียงชุดความเชื่อหรือความคิดเพียงชุดเดียว การปะทะกันระหว่างชุดความคิดที่แตกต่างกันนั้นปรากฏให้เห็นมาโดยตลอดในประวัติศาสตร์โลก ในช่วงสงครามเย็นเป็นตัวอย่างของการปะทะกันทางความคิดในการเมืองโลกและมีผลกระทบอย่างไพศาล การแข่งขันกันระหว่างโลกเสรีนิยมประชาธิปไตยกับโลกสังคมนิยมคอมมิวนิสต์นำไปสู่การมองโลกทางเศรษฐกิจ การเมืองและความมั่นคงที่แตกต่างกัน จุดเริ่มต้นของความขัดแย้งนี้มาจากการมองโลกที่แตกต่างกัน ความแตกต่างนี้ทำให้นัยสำคัญและนัยต่อการกำหนดนโยบายแตกต่างกัน

การเป็นผู้นำทางความคิดระดับภูมิภาคเป็นปรากฏการณ์ที่เห็นได้ในโลกปัจจุบัน แม้ว่าโลกจะถูกครอบงำด้วยวิธีการคิดของเสรีนิยมประชาธิปไตยไว้อย่างแนบแน่นจนไม่สามารถคิดถึงวันที่ทุนนิยมจะหมดสิ้นไปจากโลกแล้ว แต่ภายใต้โครงสร้างเศรษฐกิจการเมืองโลกนั้นยังมีชุดความคิดอื่น ๆ ที่เข้ามาท้าทายโครงสร้างนั้นอยู่ ชุดค่านิยมและความคิดทางเศรษฐกิจและการเมืองที่เกิดขึ้นอยู่ในมุมต่าง ๆ ของโลกเข้ามาท้าทาย สั่นคลอน หรือตั้งคำถามต่อการทำงานของทุนนิยมที่ทรงพลัง

ในแต่ละภูมิภาคจะมีประเทศที่พยายามแสวงหาบทบาทนำ หรืออาจเรียกได้ว่าการพยายามเป็น “เจ้าระดับภูมิภาค” (Regional Leader) ในกรณีของ

เอเชียตะวันออกเฉียงใต้เป็นแสดงบทบาทมาเป็น “เจ้าแห่งปัญญา ระดับภูมิภาค” (Regional Intellectual Hegemon)¹² ที่พยายามสร้างความคิดและแนวทางการพัฒนาของ เอเชียผ่านการทำการแบบเครือข่ายทางวิชาการ การเมืองและเศรษฐกิจไปพร้อม ๆ กัน

(2) การเป็นผู้นำทางการเมือง : เมื่อรัฐ สามารถกำหนดความคิดได้แล้ว ประเด็นทางความคิด ก็จะกลายเป็นแนวทางในการปฏิบัติ ยึดถือของรัฐ จนทำให้รัฐมีความสามารถในการเป็นผู้นำทางการเมือง เช่น เมื่อสหรัฐฯ สามารถนำความคิดทางประชาธิปไตย สิทธิมนุษยชน ซึ่งก็คือการเป็นผู้นำทางความคิดตาม ข้อที่ผ่านมาแล้ว ก็จะทำให้สามารถมีบทบาทนำใน ทางด้านการเมืองในระหว่างประเทศได้

(3) การเป็นผู้นำทางความมั่นคง : ผู้นำทาง ความมั่นคงนั้นอาจจะเห็นได้เด่นชัดมากกว่าเมื่อ เปรียบเทียบกับการนำด้านอื่น ๆ ของประเทศ มหาอำนาจ รัฐที่มีความเข้มแข็งทางการทหารทั้งด้าน งบประมาณและการมีกองทัพที่ระดับเทคโนโลยีสูง กว่าทำให้รัฐนั้นมีความเหนือกว่า มีพหุภาคีถึงการ มีฐานทัพอยู่ต่างแดนและการมีพันธมิตรทางความ มั่นคงแบบทวีภาคีและแบบพหุภาคี สิ่งนี้ช่วยให้รัฐ มีความสามารถนำในการสร้างระเบียบ (order) ใน ระบบความสัมพันธ์ระหว่างประเทศได้

การให้นามกับองค์การพหุในการเมืองระหว่าง ประเทศเป็นสิ่งที่สะท้อนความพยายามหลากหลาย ด้าน ตัวอย่างของการเปลี่ยนแปลงชื่อที่สำคัญ เช่น การที่สหรัฐฯ เปลี่ยนจาก “ขั้วริเริ่มลุ่มน้ำโขงตอนล่าง” (Lower Mekong Initiative: LMI) เป็น “หุ้นส่วน ลุ่มน้ำโขง-สหรัฐฯ” (Mekong-U.S. Partnership) การเปลี่ยนชื่อดังกล่าวสะท้อนประเด็นการใช้คำที่

ชื่อแรกนั้นเป็นเพียงการมีนัยสำคัญของความร่วมมือ เพื่อพัฒนาลุ่มน้ำโขงตอนล่างเท่านั้น แต่การเปลี่ยน ชื่อเป็น “หุ้นส่วน” นั้นสะท้อนภาพการเป็นพันธมิตร ระหว่างสหรัฐฯ กับประเทศในลุ่มแม่น้ำโขงมากยิ่งขึ้น และหากพิจารณาในการเลือกใช้คำเพิ่มเติม จะเห็นว่า มีการเปลี่ยนจาก “ลุ่มน้ำโขงตอนล่าง” เป็น “ลุ่มน้ำโขง” การเปลี่ยนภาพการมอง “ตอนล่าง” ที่มีนัยสำคัญ ทางการเมืองและความมั่นคงที่เน้นไปที่ไทย ลาว กัมพูชา และเวียดนาม เท่านั้น ให้กลายเป็นความ ครอบคลุมมากขึ้นและมีนัยของการผนวกเมียนมา เข้ามามากขึ้นเพื่อเป้าประสงค์ทางการเมือง และให้ดู มีความเป็นปฏิบัติกับจีนในฐานะที่ไม่ใช่ลุ่มน้ำโขง ตอนล่าง

2. อินโด-แปซิฟิก : ช่วงชิงผู้มาก่อนกาล

อินโด-แปซิฟิกเป็นการผนวกเอาสองภูมิภาคที่สำคัญของโลกเข้าไว้ด้วยกันภายใต้กรอบความคิดใหม่ นามที่เรียกว่าอินโด-แปซิฟิกอาจจะเป็นการใช้ชื่อ มหาสมุทรทั้งมหาสมุทรอินเดียและมหาสมุทรแปซิฟิก ว่าเป็นสัญลักษณ์ของการเชื่อมโยง ตัวอย่างของการใช้ สิ่งแวดล้อมเป็นสัญลักษณ์ในการสร้างความเชื่อมโยง เป็นสิ่งที่ดูเป็นกลาง และเห็นได้หลากหลายตามภูมิภาค ต่าง ๆ เช่น อนุภูมิภาคลุ่มแม่น้ำโขงที่ใช้ “แม่น้ำโขง” ในฐานะที่เป็นแม่น้ำระหว่างประเทศเป็นสัญลักษณ์ กลางในการสร้างความเชื่อมโยงของประเทศต่าง ๆ ก่อนที่อนุภูมิภาคลุ่มแม่น้ำโขงจะมานามนี้ พื้นที่ แลบนี้อีกมีชื่อที่หลากหลายมาก่อน¹³ เช่น

2.1 ตะวันออกไกล (Far East) เป็นชื่อที่ โลกตะวันตกใช้เรียกพื้นที่ที่ไกลออกไปด้านตะวันออก ของยุโรป

¹² ดู นรุตม์ เจริญศรี. (2559). ประชาคมเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ERIA: บทบาทของญี่ปุ่นต่อคลังสมองกับการพัฒนาประชาคมเอเชียตะวันออกเฉียง. International Journal of East Asian Studies, 20(1): 67-98 หรือดู Narut Charoensri. (2021). Regional Intellectual Hegemony and Regional Connectivity: Japan's Norms of Development, International Research Organisations and Network-Building in Southeast Asia. PhD thesis, University of Leeds.

¹³ ดู Acharya, Amitav. (2017). East of India, South of China: Sino-Indian Encounters in Southeast Asia. Oxford: Oxford University Press, pp. 2-3; Vermeer, Manuel. (2018). Asia-Pacific vs. Indo-Pacific: Just Different Words or Different Visions for a Region?. ISPSW Strategy Series: Focus on Defense and International Security, 591.

2.2 อินโดจีน (Indo-China) เป็นพื้นที่ที่อยู่ระหว่างอินเดียและจีน เป็นชื่อที่ยุโรปใช้เรียก

2.3 เอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (Southeast Asia) เป็นชื่อที่สหรัฐฯ ใช้เรียกเพื่อบอกพื้นที่ทำสงครามทางยุทธศาสตร์ในช่วงสงครามโลกครั้งที่สอง

2.4 ลุ่มน้ำโขงตอนล่าง (Lower Mekong) เป็นพื้นที่ลุ่มแม่น้ำโขงตอนล่าง แถบปากแม่น้ำโขง เป็นชื่อที่สหรัฐฯ ใช้เรียกเพื่อดำเนินโครงการสร้างความร่วมมือหลังสงครามโลกครั้งที่สอง

2.5 เอเชีย-แปซิฟิก (Asia Pacific) เป็นชื่อกรอบความร่วมมือทางเศรษฐกิจที่เกิดขึ้นในช่วงทศวรรษที่ 90

2.6 อนุภูมิภาคลุ่มแม่น้ำโขง (GMS) เป็นชื่อที่ถูกเรียกโดย ADB ในช่วงต้นทศวรรษที่ 90 เพื่อเน้นการพัฒนา

2.7 อนุภูมิภาคแม่น้ำโขง (Mekong Subregion) หรือแม้แต่ แม่น้ำโขง (Mekong) ที่ถูกใช้เพื่อให้มีนัยทางการเมืองหลุดออกจากกรอบความร่วมมืออื่น ๆ ที่มีมหาอำนาจครอบงำ จนกลายเป็นการพยายามใช้คำที่กว้างมากเพื่อลดทอนความหมายแฝงทางการเมืองดังที่เราเห็นในปัจจุบัน

และในปรากฏการณ์ใหม่ที่สุดก็คือการที่ภูมิภาคนี้อยู่ภายใต้กรอบความคิดเรื่องอินโด-แปซิฟิกที่เป็นมหายุทธศาสตร์ทางเศรษฐกิจ การเมือง และความมั่นคง ที่เน้นคุณค่าเรื่องความเสรีและการเปิดกว้างของภูมิภาค ดังที่ได้แสดงให้เห็นข้างบนจะพบว่าภูมิภาคนี้เองจึงมีการเปลี่ยนแปลงชื่อตลอดเวลา และ

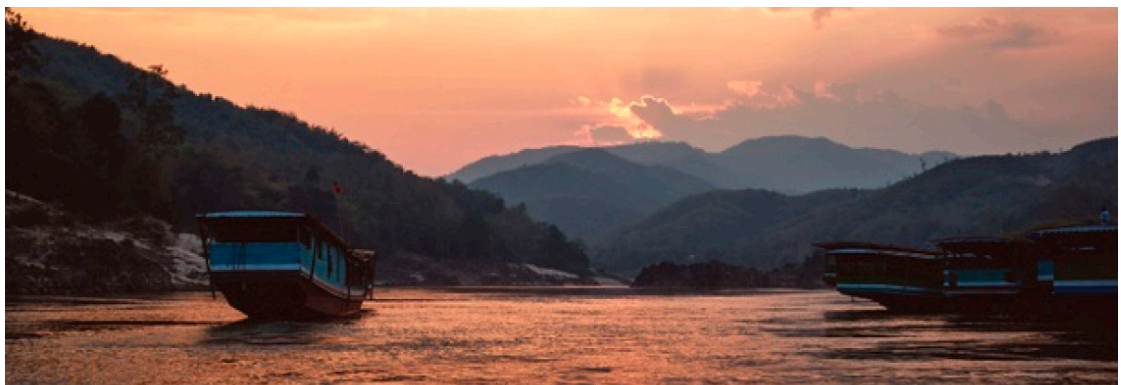
ชื่อก็เป็นสิ่งที่เคยเป็นชื่อที่ภูมิภาคนี้ได้เรียกตัวเอง แต่กลับเป็นสิ่งที่มีมหาอำนาจสร้างขึ้นและกำหนดว่าภูมิภาคนี้จะประกอบไปด้วยประเทศหรือพื้นที่ใดบ้าง การเมืองระหว่างประเทศว่าด้วยชื่อและการนับรวมว่าจะมีพื้นที่ใดถูกนับอยู่บ้าง

3. นัยสำคัญทางการเมือง ความมั่นคง และเศรษฐกิจ

ดังที่ได้กล่าวไปแล้วในหัวข้อแรกที่ว่าด้วยคำคุณศัพท์ที่เป็นที่สะท้อนคุณค่าแบบเสรีนิยมประชาธิปไตยมีนัยสำคัญทางการเมืองที่สะท้อนการบริหารอำนาจทางการเมืองของรัฐมหาอำนาจและในขณะเดียวกัน คำคุณศัพท์เป็นการสะท้อนคุณค่าที่มีอยู่หรือสิ่งที่อยากให้เกิดขึ้น นัยสำคัญของการให้นามกับภูมิภาคนี้สะท้อนประเด็นสำคัญสองประการคือ

3.1) สะท้อนอำนาจของมหาอำนาจที่เรียกภูมิภาคนี้แบบนี้ได้และกำหนดทิศทางต่อไป : ดังที่ได้กล่าวไปแล้วว่าการใช้คำคุณศัพท์เพื่อให้นามนี้เป็นการสะท้อนสถานการณ์ปัจจุบันและเป็นสิ่งที่คาดหวังอนาคต แน่แน่นอนว่าประเทศต่าง ๆ ที่ถูกนับรวมเข้ามานั้นไม่ได้เปิดกว้างและเสรีทุกประเทศ ดังนั้นในกรณีนี้ไม่ได้สะท้อนภาพที่เป็นอยู่ แต่เป็นสิ่งที่อยากให้ภูมิภาคนี้เป็นไป หรือต้องการให้เป็นแกนหลักของคุณค่า ความเชื่อที่อยากให้เกิดขึ้นเป็นแนวปฏิบัติ

3.2) สะท้อนสิ่งที่ต้องการให้ประเทศต่าง ๆ ดำเนินการต่อไป: เมื่อคุณค่านี้ยังไม่ใช้สิ่งที่มีอยู่การใช้คำนี้จึงสะท้อนและส่งสัญญาณให้ประเทศต่าง ๆ ปฏิบัติตาม

เพื่อให้ได้รับผลตอบแทนจากการปฏิบัติตามนั้น เช่น หากปฏิบัติตามก็จะได้รับความช่วยเหลือทางเศรษฐกิจ การเมืองหรือความมั่นคงจากประเทศผู้กำหนดคุณค่าเหล่านั้น หรือหากกล่าวให้ชัดเจนลงไปก็คือ หากทำตามสิ่งที่มหาอำนาจกำหนดก็จะได้รับการมองว่าเป็นพันธมิตรและได้รับการปกป้องดูแลและช่วยเหลือ

เมื่อนัยสำคัญของการออกยุทธศาสตร์คือการแสดงให้เห็นว่าภูมิภาคหลายภูมิภาคย่อยที่ถูกนับรวมมาเป็นภูมิภาคใหญ่ใหม่นี้ถูกมองว่ามีความสำคัญทั้งเชิงเศรษฐกิจ การเมืองและยุทธศาสตร์ ทำให้ยุทธศาสตร์ร่วมใหม่นี้ มีความสำคัญทางการเมืองระหว่างประเทศ และนำไปสู่นัยต่อการกำหนดนโยบายของรัฐและองค์การระหว่างประเทศอื่น ๆ ในระบบระหว่างประเทศ ดังที่ได้กล่าวไปในข้างต้นว่ารัฐในภูมิภาคเหล่านี้ไม่ได้เป็นรัฐที่มีความเสรีและเปิดกว้างทั้งหมด หรือหากพิจารณาจาก “ระดับ” ของความเสรีและความเปิดกว้างก็ไม่เท่ากัน ทำให้การกำหนดนโยบายของรัฐต่าง ๆ ที่จะตอบสนองหรือมีปฏิสัมพันธ์กับยุทธศาสตร์ระหว่างประเทศใหญ่นี้เป็นเรื่องท้าทาย รัฐต้องคิดว่าจะทำอย่างไรเพื่อจะมีปฏิสัมพันธ์กับยุทธศาสตร์ที่กำหนดคุณค่าทางการเมืองและเศรษฐกิจแบบเสรีและเปิดกว้างนี้

ข้อคิดเชิงยุทธศาสตร์จากนัยสำคัญที่มาจาก การเข้าใจเรื่องนาม นัยสำคัญ และนัยต่อการกำหนดนโยบายคืออะไร

3.1 รัฐมหาอำนาจจะพยายามสร้างกรอบความคิดใหม่ๆ ขึ้นมาต่อไปเพื่อช่วงชิงการเป็นผู้นำในการภูมิภาคนั้น ๆ ดังที่ได้กล่าวไปแล้วว่าภูมิภาคเป็นสิ่งที่ถูกสร้างขึ้น แต่ภูมิภาคไม่มีอยู่จริง เพราะแม้ว่าพื้นที่ทางกายภาพจะดำรงอยู่ แต่มนทัศน์ที่กำหนดปริณทลของความเป็นภูมิภาคนั้นเปลี่ยนแปลงได้

เสมอ ขอบเขตของภูมิภาคจึงไม่คงที่ และการสร้างความ เป็นภูมิภาคใหม่ๆ อาจเกิดขึ้นได้เสมอ การสร้างอัตลักษณ์ว่า “ความเป็นภูมิภาค” คืออะไรจึงเป็นสิ่งที่ไม่มีวันแสวงหาได้สิ้นสุด เมื่อนามเป็นการเมืองและภูมิภาคเป็นเรื่องที่ถูกสร้างขึ้น นัยสำคัญต่อการกำหนดนโยบายที่ไทยอาจนำไปพิจารณาต่อก็คือ กรอบความร่วมมือที่มหาอำนาจต่างพยายามสร้างขึ้นมาแบบพหุภาคีในระดับอนุภูมิภาคต่างเป็นองค์ประกอบส่วนย่อยของยุทธศาสตร์หลัก¹⁴ ในอนาคตแม้ว่าเราอาจจะไม่สามารถคาดเดาได้ว่าประเทศมหาอำนาจจะสร้างกรอบความร่วมมืออื่นมาเพิ่มเพื่อพัฒนาภูมิภาคอีกหรือไม่ แต่การเปลี่ยนแปลงสาขาของความร่วมมือหรือการปรับแต่งเปลี่ยนชื่ออาจเกิดขึ้น การเปลี่ยนชื่อหรือเปลี่ยนประเด็นความร่วมมือจะสะท้อนสิ่งที่มหาอำนาจต้องการเน้นย้ำ ในแง่นโยบายไทยจะมีท่าทีในการเข้าไปมีปฏิสัมพันธ์กับกรอบความร่วมมือของภูมิภาคในอนาคตอย่างไรก็อาจจะเป็นความท้าทายที่ไทยต้องเผชิญ เพราะการเข้าไปร่วมมือหรือนิยามว่าไทยอยู่ในภูมิภาคใดหรือกรอบความร่วมมือที่สร้างภาพว่ามีการนับรวมใครเข้ามาเป็นสมาชิกบ้างนั้น จะมีผลต่อผลประโยชน์แห่งชาติของไทยแตกต่างกันออกไป

3.2 เมื่อความเป็นภูมิภาคเป็นสิ่งที่ไม่มีวันลงตัว การหยิบเอาความเป็นภูมิภาคมาใช้เป็นเครื่องมือผ่านมิติต่าง ๆ จึงเป็นเรื่องที่จะพบต่อไปได้ไม่มีวันสิ้นสุดความเป็นเอเชียตะวันออกเฉียงใต้อาจถูกใช้เป็นพื้นที่ที่บ่งชี้มิติอำนาจของอาณานิคม คำว่าเอเชีย-แปซิฟิกใช้บ่งชี้อำนาจมิติทางเศรษฐกิจในบริบทเวลาดังกล่าว ในขณะที่คำว่าอินโด-แปซิฟิกบ่งชี้อำนาจมิติการเมืองและความมั่นคง เป็นต้น คำที่แตกต่างกันจะทำให้การเลือกใช้คำหรือชื่อในโครงการหรือนโยบายต่างประเทศเป็นสิ่งที่ต้องพิจารณาอย่างรอบคอบ หรือจะกล่าวอีกแบบ คือหากรัฐไทยต้องการดำเนินความสัมพันธ์ระหว่าง

¹⁴ เช่น กรอบความร่วมมือในอนุภูมิภาคกลุ่มแม่น้ำโขงที่มีอยู่จำนวนมาก และมีประเทศมหาอำนาจเข้ามาให้การสนับสนุนอยู่หลายกรอบความร่วมมือ ดู นรุตม์ เจริญศรี. (2562). 10 ปีความสัมพันธ์ลุ่มน้ำโขงกับญี่ปุ่น : จาก “ความสัมพันธ์ทวิภูมิภาค” สู่ “การเชื่อมโยงภูมิภาควิวัฒน์”. วารสารรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์, 10(1): 149-194.

ประเทศกับมหาอำนาจใด การเลือกใช้คำที่ถูกต้องกับคู่สัมพันธ์เป็นสิ่งสำคัญ เพราะมหาอำนาจต่าง ๆ ก็มีแนวทางในการเลือกใช้คำของตนเอง แต่คำถามที่สำคัญก็คือ แล้วประเทศไทยมีแนวทางในการกำหนดหรือเลือกคำได้อิสระมากน้อยแค่ไหนเพื่อให้เกิดความเป็นตัวของตัวเองในการดำเนินนโยบายต่างประเทศ ในขณะที่ยังคงรักษาความสัมพันธ์อันดีกับประเทศมหาอำนาจเอาไว้

4. นามและอนุภูมิภาคลุ่มแม่น้ำโขง

อนุภูมิภาคลุ่มแม่น้ำโขง (GMS) จึงเป็นนามที่จะถูกให้ความสำคัญน้อยลง แต่อนุภูมิภาคแม่น้ำโขง (Mekong Subregion) ที่มีนัยสำคัญของการไม่ผูกติดกับองค์การระหว่างประเทศอย่าง ADB จะเริ่มได้รับความสนใจมากขึ้น เพราะเป็นคำที่ถ้อยห่างจากมโนสำนึกว่าภูมิภาคนี้ต้องพัฒนาผ่านความร่วมมือกับ ADB ที่มีญี่ปุ่นและสหรัฐฯ (ในฐานะสองตัวแสดงสำคัญที่ให้งบประมาณกับ ADB มากที่สุดเท่ากันสองประเทศ) เท่านั้น แต่เปลี่ยนไปสู่การสร้างสำนึกว่าภูมิภาคนี้มีบทบาทและมีความเป็นตัวตนของตนเองมากขึ้น ด้วยคำที่ “เป็นกลาง” มากขึ้น เมื่อภูมิภาคถูกสร้างให้มีความเป็นกลางในแง่การรับรู้มากขึ้นก็จะทำให้เกิดช่องของการเข้ามาปฏิบัติสัมพันธ์มากขึ้น เพราะการ

ตีความโอกาสทางเศรษฐกิจ การเมือง ความมั่นคง และการทูตจะเปลี่ยนแปลงไป

การจัดความสัมพันธ์ระหว่างอนุภูมิภาคแม่น้ำโขงกับกรอบความร่วมมืออย่างอินโด-แปซิฟิกที่เสรีและเปิดกว้างก็จะเปลี่ยนแปลงไปผู้เขียนมีความเห็นว่าเมื่ออนุภูมิภาคแม่น้ำโขงอยู่จุดศูนย์กลางของการเชื่อมมหาสมุทรอินเดียกับมหาสมุทรแปซิฟิกแล้วการสร้างให้อนุภูมิภาคแม่น้ำโขงมีความเป็นกลางและสำคัญในแง่ภูมิรัฐศาสตร์ก็จะทำให้ปฏิสัมพันธ์กับมหาอำนาจเป็นไปในลักษณะไม่เป็นกลางมากขึ้น กล่าวคือ เมื่อความเป็นตัวตนของอนุภูมิภาคถูกทำให้ปราศจากความโน้มเอียงในการดำเนินนโยบาย การตีความโอกาสและช่องทางในการเข้าไปสร้างและร่วมมือกับประเทศอื่นๆ ก็จะมีมากขึ้น ทำให้มหาอำนาจพยายามเปิดโอกาสเข้าไปสร้างความร่วมมือมากขึ้น จนทำให้เกิดสถานะที่อนุภูมิภาคแม่น้ำโขงต้องถูกบีบบังคับให้แสดงจุดยืนทางการเมืองว่าจะเลือกใกล้ชิดกับมหาอำนาจใด

หากจะพิจารณาประเด็นเรื่องนามกับกรอบความร่วมมือแล้ว จะเห็นได้จาก กรอบ “ยุทธศาสตร์ความร่วมมือทางเศรษฐกิจอิรวดี-เจ้าพระยา-แม่โขง¹⁵” (Ayeyawady - Chao Phraya - Mekong Economic Cooperation Strategy: ACMECS) จึงเป็นทั้งโอกาสและความท้าทายของไทยในการดำเนินความสัมพันธ์ระหว่างประเทศกับมหาอำนาจในแถบอนุภูมิภาค

¹⁵ ก่อตั้งในปี ค.ศ. 2003 โดยมี เมียนมา ไทย ลาว กัมพูชา และเวียดนามเป็นสมาชิก.

แม่โขงอย่างมีนัยสำคัญ เพราะกรอบความร่วมมือ
ในอนุภูมิภาคนี้มีมหาอำนาจเข้ามามีปฏิสัมพันธ์กับ
อนุภูมิภาคแม่โขงหลายกรอบความร่วมมือ แต่กรอบ
ACMECS เป็นเพียงกรอบความร่วมมือเดียวที่ไม่มี
มหาอำนาจใดเป็นสมาชิกด้วย และรัฐบาลไทยยัง
คาดหวังให้เป็นกลไกที่สำคัญในการประสานกับกรอบ
ความร่วมมืออื่นๆ หากพิจารณาในแง่การให้นาม
กรอบ ACMECS เองเลือกใช้คำที่กว้างกว่าคำอื่น
เพราะเลือกใช้คำว่า “แม่โขง” เท่านั้น และให้แม่น้ำ
ทำหน้าที่เป็นสื่อเชื่อมความรับรู้ภูมิภาคเข้าไว้ด้วยกัน

ดังที่ได้กล่าวไปในหัวข้อก่อนหน้านี้แล้วว่า
ชื่อของอนุภูมิภาคลุ่มแม่น้ำโขงเปลี่ยนแปลงมา
โดยตลอด ชื่อที่มหาอำนาจใช้เพื่อสร้างปฏิสัมพันธ์กับ
การแผ่ขยาย คุณค่า และเป้าหมายทางการเมืองไว้ในนาม
นั้นก็เปลี่ยนแปลงและส่งผลกระทบต่อแนวโน้ม ประเด็น
ที่น่าจับตามองในอนาคตที่จะเกี่ยวกับอนุภูมิภาค
ลุ่มแม่น้ำโขง คือ ประเทศมหาอำนาจจะมีกรอบความ
ร่วมมือใหม่ที่มีนามที่แฝงคุณค่าใหม่เพิ่มเติมเข้ามา
หรือไม่ แต่เดิมอาจจะมีความร่วมมืออย่าง “แม่โขง
สีเขียว” (green Mekong) โดยญี่ปุ่นมาแล้ว ซึ่งก็เป็น
คำคุณศัพท์ที่ใช้อธิบายการมองอนุภูมิภาคที่เน้นการ
พัฒนาด้านสิ่งแวดล้อม

ยุทธศาสตร์อินโด-แปซิฟิกที่มีอำนาจในการคิด
เกี่ยวกับภูมิภาคและคุณค่าในการเมืองระหว่าง
ประเทศจึงจะเข้ามามีปฏิสัมพันธ์กับอนุภูมิภาค
ลุ่มแม่น้ำโขงในอนาคตที่จะมีนามและคุณค่าที่ถูก
ทำให้ไปในทิศทางเดียวกับมากขึ้นเรื่อย ๆ คุณค่า
ต่าง ๆ ของโลกเสรีนิยมประชาธิปไตยจะถูกเน้นย้ำ
โดยสหรัฐฯ และญี่ปุ่น จนทำให้เกิดการผลักดันให้
อนุภูมิภาคลุ่มแม่น้ำโขงเริ่มเปลี่ยนแปลงวิธีการมอง
การพัฒนา แต่ปัญหาหลักก็คือ อนุภูมิภาคลุ่มแม่น้ำโขง
(และจริง ๆ แล้วยังรวมถึงประเทศต่าง ๆ ในแถบ

ภูมิภาคอินโด-แปซิฟิกทั้งหมดนั้น) ไม่ได้มีระดับของ
ความเป็นประชาธิปไตยที่ก้าวหน้าหรืออาจเรียกได้ว่า
ไม่ได้มีความเป็นประชาธิปไตย การเปลี่ยนแปลงหรือ
ผลักดันภายใต้ชื่ออินโด-แปซิฟิกที่เสรีและเปิดกว้าง
จึงอาจสร้างความกระอักกระอ่วน และส่งผลทำให้
เกิดการต่อต้าน คัดง้าง หรือเกิดการต่อรบระหว่าง
ชุดคุณค่าที่สหรัฐฯ และญี่ปุ่นต้องการเกิดผลักดัน
ดังนั้น จุดที่จะประนีประนอมและน่าจะเป็นทิศทาง
ในอนาคตก็คือการไปเน้นเรื่องสิ่งแวดล้อมแทน ในอนาคต
ผู้เขียนมองว่าประเด็นสิ่งแวดล้อมจะถูกนำมาหยิบใช้
เพื่อประสานความร่วมมือกับอนุภูมิภาคลุ่มแม่น้ำโขง
มากขึ้น สหรัฐฯ และญี่ปุ่นจะผนวกเอากรอบคิดเรื่อง
การเปิดกว้าง ความเสรี และการรักษาสิ่งแวดล้อม
เข้าไว้ด้วยกัน ด้วยนามที่กว้างและเน้นความคิด
อนุภูมิภาคที่ไม่มีเงินเข้ามามีส่วนร่วม ภายใต้กรอบใหม่
ในอนาคตนั้นจะมีเป้าหมายเพื่อสร้างพื้นที่การรับรู้ว่า
อนุภูมิภาคลุ่มแม่น้ำโขงนั้นไม่มีเงินอยู่ และการพัฒนา
จะเน้นเรื่องสิ่งแวดล้อมที่จะมาใช้ตอบโต้กับการเติบโต
ของจีนในแง่การเมือง ความมั่นคง และการโต้กลับกับ
ประเด็นด้านสิ่งแวดล้อมที่จีนสร้างเงื่อนไขบนแม่น้ำโขง
นามของกรอบความร่วมมืออาจจะมาในกรอบใหม่
หรืออาจจะเป็นการ “เปลี่ยนรูปร่าง” กรอบที่มี
อยู่แล้วด้วยคำใหม่ เพื่อสร้างความคิดใหม่ หรือเน้น
ย้ำประเด็นใหม่ ๆ ที่สหรัฐฯ กับญี่ปุ่นต้องการนำเสนอ
ในกรณีของจีน ผู้เขียนมองว่าจีนจะไม่เน้นการสร้าง
กรอบความร่วมมือใหม่ที่มีคุณค่าใด ๆ เข้าไป แต่จะ
ยังคงเน้นประเด็นด้านเศรษฐกิจเหมือนเดิม และการ
ให้นามเรียกอนุภูมิภาคลุ่มแม่น้ำโขงจะยังคงเป็นการ
สร้างความรู้สึกร่วมระหว่างจีนกับอนุภูมิภาคลุ่ม
แม่น้ำโขงในฐานะที่เป็นพื้นที่ที่แม่น้ำโขงร่วมกับ
จีนต่อไป

สรุป

5. นามมีนัย (significance) เสมอ

ในการเมืองระหว่างประเทศชื่อหรือนามก็ไม่ใช่สิ่งที่จะสามารถแยกออกจากการเมืองได้ เพราะการกำหนดนามเป็นการเมืองประเภทหนึ่ง เมื่อนามถูกสร้างมาแล้ว นัยที่อยู่ในนามจึงกำหนดกรอบวิธีการมอง ความคิด ความเชื่อ และนำไปสู่การมองหาแนวโน้มนโยบาย หรือแนวปฏิบัติเพื่อมาปฏิบัติสัมพันธ์ การทำความเข้าใจนามในการเมืองระหว่างประเทศจึงเป็นการเข้าใจว่า ผู้สร้างต้องการสร้างวิธีการคิด การมองโลกอย่างไร และสิ่งนี้ส่งผลอย่างไรต่อการดำเนินนโยบายต่างประเทศของประเทศต่าง ๆ

นัยต่อการตัดสินใจ (implication) ของพลวัตเรื่องนามจึงเป็นเรื่องของการมีจุดยืนว่า เมื่อกระแสโลกที่การแข่งขันกันทางภูมิรัฐศาสตร์และการสร้างความ

คิดที่จะมานำหรือครอบงำโลกเป็นสิ่งที่ถูกสร้างขึ้น และมีอำนาจเหนือวิธีการมองประเด็นต่าง ๆ ประเทศไทยจะมีแนวทางอย่างไรกับปรากฏการณ์นี้แน่นอนว่าไทยมีคุณลักษณะพิเศษเฉพาะของประเทศไทย ซึ่งเป็นคุณลักษณะทางการเมืองและสังคมที่ฝังรากจนสร้างจักรวาลวิทยาการปกครองและการสร้างชุดความสัมพันธ์แบบต่าง ๆ ระหว่างตัวแสดงต่าง ๆ ในสังคม แต่การเข้ามาปฏิบัติสัมพันธ์ระหว่างชุดความคิดดั้งเดิมกับการมีชุดความเชื่อการมองโลกใหม่ ๆ ที่มีนามในฐานะเครื่องมือทางการเมืองระหว่างประเทศนี้เป็นการท้าทายการประกาศจุดยืนของไทย ว่าไทยจะให้ความสำคัญกับคุณค่า การมองโลก และนามแบบใด เพื่อให้เกิดผลประโยชน์ที่ดีกับไทยและการแสดงจุดยืนในเวทีความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ